ZAPALJEN JEZIK

NAPISAO

DRAGUTIN HREN

ZAGREB

1944

ZAPALJEN JEZIK

NAPISAO

DRAGUTIN HREN

2. izdanje u 40.000 komada

ZAGREB 1945

IZDANJE NADBISKUPIJSKE KANCELARIJE
KATOLIČKE AKCIJE. ZAGREB

IMPRIMATUR
Br. 1296. Zagreb, 24. II. 1944.
Dr. FRANJO SALIS SEEWIS,
generalni vikar,

Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Glavnog ravnateljstva za promičbu od 23. III. 1945. br. 1144-1945

HRVATSKA TISKARA - IVAN RAST
Zagreb, Palmotićeva 3

NARODNI GRIEH — NARODNA SRAMOTA!

Pripoviedao mi je jedan znanac, kako je pred mnogo godina slušao u Parizu razpravu o Rusiji od nekog francezkog profesora. Profesor je opisivao Petrograd, Moskvu i Kijev. Kad je svršio taj opis, reče:

»Moram vam sada, cienjene slušateljice i slušatelji, opisati još jedan grad; no njegovo ime nije nitko između nas kadar izgovoriti. Ja ću to ime napisati na ploču.« Napisao je Irkutsk. Kad je razprava svršila, pripovieda moj znanac, pristupio sam k predavaču i kazao mu:

»Irkutsk. Pa to se može izgovoriti.«

On se nasmije, pa reče:

»Vi ste, gospodine, jamačno Rus, kad to možete izgovoriti.«

»Nisam Rus, nego Hrvat,« odgovorio mu je moj znanac.

»Hrvat?« začuđeno će profesor. »Hrvat?« To je malen narod, koji imaju liepu domovinu. Jezik mu je prekrasan. Čuo sam, da spada među najljepše slavenske jezike. Vele, da je to pjesma, kad se razgovaraju Hrvati u svom književnom jeziku. Ali, ali... čuo sam, da je to vražji jezik, da, pravi vražji jezik...«

Mome je znancu bilo veoma neugodno. Odmah je zapitao profesora, zašto tako govori i što pod tim misli. A profesor mu stade razlagati:

»A što mislim? Jamačno isto, što i vi. Ta, čuo sam, da su Hrvati strašni psovači. U Hrvatskoj da se kune i proklinje po njihovim liepim selima i gradovima, po kućama, na cestama, po ulicama, po poljima i livadama, u šumi, po bregovima i dolinama i čak na njihovom milovidnom plavom Jadranu.«

Mojem je znancu postalo sve toplije i neugodnije, ali Francez nastavi:

»Znate, gospodine, kod nas vam imade strašnih bezbožaca. Oni bi najradije

skinuli Gospodina s neba i pogubili Ga. Mi imademo i Lurd i Lisieux i Paray-le-Monial, a imamo i najstrašnijih hulitelja ovih svetinja. No psovača imamo veoma malo. Nema vražjeg jezika, a vi Hrvati imate vražji jezik, jer psovkom se govori inače samo u paklu.«

Time je Francuz završio svoje razlaganje. Mome je znancu bilo težko pri duši. A težko je i meni, i mora biti težko, veoma težko svakom čestitom i poštenom Hrvatu. Francezki je profesor kazao naime pravu istinu:

Psovka je vražji jezik

Zar se u paklu zbilja govori hrvatski? Ne! Nego obratno: u Hrvatskoj se govori paklenski. U paklu đavli neprestano hule na Boga. Oni Ga proklinju u svojim mislima. Oni su puni mržnje na Boga i na sve, što je Božje. Oni mrze bl. Djevicu Mariju. Mrze i sve anđele, svoje nekadanje drugove u nebu. Mrze svetce, a mrze i sve ljude jer

ovi još mogu postići svoje vječno spasenje. Njihova je mržnja najstrašnija mržnja. Izljev te mržnje je hula na Boga. No vragovi su dusi. Mi znademo, da je duh biće, koje imade razum i slobodnu volju, a nema tiela. Nema ni jezija. Vražije hule na Boga i na sve, što je Božje, bivaju samo i jedino u mislima i u njihovim skroz na skroz opakoj volji. Oni dobro znadu, da čovjek ima tielo, da ima i jezik, kojim govori. Zato i žele upotriebiti čovječji jezik, da se njime izreče i izkali ona strašna mržnja na Gospodina. Hule na Boga u njihovim mislima i osjećajima njih ne zadovoljavaju do kraja. Zato oni i traže ljude, koji bi te hule i izvanjim načinom pokazali, naročito, koji bi hule izricali. U tom smislu bismo mogli primieniti na taj slučaj i rieči poslanice apostola Jakoba: »Jezik zapaljen od pakla« (Jak. 3.). Takovi su ljudi osobito vjerni pakleni sluge: svi psovači. Psovači govore, hule na Boga i na Božje svetinje svojim riečima, svojim opakim jezikom. A taj se govor jezikom nazivlje s pravom vražjim jezi-

kom. I te bogohulne rieči zaslužuju samo jednu oznaku: vražji jezik. Svaka hrvatska rieč, koja izriče psovku, mora se nazvati vražjim jezikom. U naš su dakle liepi, milozvučni i dragi jezik psovači uvukli i vražji jezik. Strahota! Zlo! Bolje rečeno: Zlo nad zlima! Vražji jezik u hrvatskom jeziku! Psovke, i to obćenito razširene psovke. Pakleni, vražji jezik u hrvatskom jeziku!

Ne čudimo se, što se moj znanac u Parizu strašno zastidio. I moralo ga je obliti rumenilo od stida, kada tuđi čovjek poznaje naš jezik kao vražji jezik.

Ljudi, koji se mnogo bave upoznavanjem raznih naroda tvrde, da se po dalekom svietu ne psuje mnogo. Jedino da postoje tri katolička naroda, koji strašno psuju, a to da su Talijani, Madžari i Hrvati. Divan trolist! Psovački narodi! Baš mi, Hrvati, moramo spadati među poznate psovače na svietu! Spominjem se, da nam je to kazivao naš kateheta, dok sam još bio učenik u gimnaziji. I toga se spomi-

njem kako je rekao, da mora naglasiti žalostnu utjehu, da smo mi, Hrvati, na trećemu mjestu. Jedan je lakomisleni moj sudrug na to kazao:

»Drugovi! Mi smo, Hrvati, kao psovači na trećemu mjestu. Moramo se pobrinuti, kako bismo došli na prvo mjesto.«

Na njegov su izpad neki drugovi odgovorili tako, da su ga dobro izprebijali. Priznajem, nije ozbiljno mislio, no izvukao je ipak nešto ozbiljnih i zasluženih batina. Svi su na to, pa i on sam, vikali:

»Moramo poraditi oko toga, da Hrvati izpanu iz broja psovačkih naroda.« Kamo sreće, da smo u tom pogledu štogod već uradili i uspjeli! Ne samo mi, tadanji učenici, nego svi, cieli narod i svaki pojedinac, svi bismo morali mnogo nastojati oko toga, da hrvatski narod izpane iz psovačkih naroda i da iz svog liepog jezika podpuno izbaci onaj užasni vražji jezik.

Nadodali bismo ovdje nekoliko rieči i za one, koji možda ne drže mnogo do vjerskih razloga, s kojima smo evo

ožigosali grdobu psovke. Psovka je prostota najgore vrsti. Toga ne može poreći ni inovjerac ni bezvjerac. Samo skrajnji prostak može da izusti rieči naših psovaka. I najprimitivnija bi pristojnost morala zahtjevati, da se psovka ne usudi ni pojaviti ma gdje u javnosti. Po izpravnom, ZDRAVOM SUDU — družtvo, javnost bi nuždno morala prosvjedovati protiv psovačke prostote i psovača kao prostaka bojkotirati. Pa bio taj i na položaju i u cilindru. Jednom je neki radnik s vrećom brašna na leđima sreo višeg častnika. Ovaj se prolazeći zaprašio od brašnaste vreće i opsovao u ljutini Boga. Radnik se okrene k njemu i reče: »Gospodine, ili se ponašajte, kako ste odjeveni, ili se odjenite, kako se ponašate!« Častnik se s pravom zastidio i odjurio dalje. Psovka duboko sramoti čovjeka, a i težko vrieđa okolinu. I kukavac je, koji si ma od koga dade pljuvati psovkom po svojim najvećim svetinjama!

Što je psovka?

Psovka je hula, pogrda Boga, nebeske Majke, Anđela, Svetaca, i svetinja, učinjena riečima.

Naši psovači kao da paze, ne bi li baš sve od nabrojenog izcrpili. Kao da im je stalo, kako se ne bi ništa od toga izostavilo. Zato psuju:

Boga, Stvoritelja, Krista. Kad ih uhvati i veći jad, onda će opsovati i stotinu bogova. Premda ova psovka sama po sebi nema smisla, jer ne postoji stotina bogova, ipak je ona veoma strašna, jer bi psovač htio s njome u neku ruku Boga po stotinu puta na jednom opsovati. U novije vrieme, kako se više šire novije pobožnosti, tako se i uzporedo s njima šire i nove psovke. Zato čujemo psovati presvetu Isusovu Krv i presv. Njegovo Srdce.

Psovači navaljaju najgorim pogrdama i psovkama i na bl. Dievicu Mariju, Bogorodicu, Majku Božju. Da bude i u tom pogrda što gora, onda kunu posebno Mariju Bistricu, Trsatsku i t. d. Iz ustiju se naših psovača čuje, kako ruše:

anđele i svetce, posebno apostole, izričito sv. Petra, sv. Iliju i Ivana Krstitelja.

Ni svete stvari nisu pošteđene. Zato kunu: Svete sakramente, napose presveti Sakramenat, crkvu, crkveno kamenje, groblje i slično.

Ne bi li na sve to morao čovjek protrnuti od strave? Ono što se u paklu misli i želi, to se u Hrvatskoj izriče... Jadna domovino, što će biti od tebe? Jadni narode, kud si prispio? Jadni psovači, što vi mislite?

Čuj, psovaču!

Opsovao si Boga, opsovao si Krista, Njegovo Srdce, Njegovu Krv. Da li ćeš spasiti dušu?... Jedva vjerojatno, ako se ne okaniš psovke. Prokleo si Majku milosrđa. Odgurnuo Je od sebe. Što će biti od tebe?...

Za života si govorio vražjim jezikom, zato ni ne spadaš poslije smrti druga-

mo nego li u pakao. Ondje ćeš se naužiti toga vražjeg jezika do vieka. Do sudnjeg ćeš dana u vječnoj tami, poput vragova, samo mišlju i željom huliti Boga i Njegove svetinje. A poslije sudnjeg dana? Bit će ti vraćeno tielo i tvoj pogani jezik. U vječnom ćeš ognju moći kroz sve vjekove kleti i psovati. Po sve ćeš vjekove govoriti samo jednim jezikom i to vražjim. Drugo više ne ćeš jamačno ni željeti ni znati. Pa hajde, izdovolji se kroz svu vječnost u vražjem družtvu, u vražjem jeziku, u vražjim hulama, ali i u vražjim mukama. I tvoj će ti prijatelj i saveznik, vrag, komu si za života posudio svoj jezik i dao mu ga na upotrebu, liepo vratiti. Palit će pod tobom vječni oganj neizmjerne Božje pravde, uz sotonske rugalice, a u vražjem jeziku ...

Naš je Gospodin Isus Krist bio na nepravednom sudu osuđen. Kad je pred velikim viećem priznao svoje Božanstvo, onda je veliki svećenik zapitao prisutne: »Što mislite? Čuli ste, kako huli na Boga. Što dakle mislite?« Svi su odgovorili: »Zaslužio je smrt.«

Odsudili su Gospodara života na smrt, jer da je pohulio na Boga. Utjelovljenom su Bogu podvalili pogrdu na Boga i odsudili Ga na smrt.

Psovači će doći jednom na sud. Ne će im nitko podvaliti hule, jer su ih sami doista i počinili. Vječni će Sudac pitati svoje anđele i svetce: »Hulio je, psovao je, kleo je. Što vi mislite?«

Cieli će nebeski zbor odgovoriti: »Zaslužio je smrt. Zaslužio je vječnu smrt.«

Nakon te osude neka psuje i kune, koliko god hoće. I za života je sa svojim psovkama prilikovao čovjeku, koji pljuje na nebo, i kojem vlastita pljuvačka pada na obraz. A u paklenoj vječnosti? Neka pljuje na nebo, koliko samo hoće... Bit će to očajno pljuvanje, bit će očajne psovke, bit će vječni očaj, koji se neće moći nikada smiriti.

Tražio je vječnu smrt, zaslužio je vječnu smrt, dospio je u krajeve vječne smrti, ostat će vječno u toj smrti, nikad ne će i ne može iz te vječne smrti...

Psovka spada među najteže griehe

O tome govori svakom čovjeku sam zdravi razum. Ako uvriediš svoga bližnjega, koga nisi nikada vidio, niti za njega čuo, ipak ti razum govori, da si učinio zlo. Uvriediš li bližnjega, koji ti je prijatelj i dobročinac, razum ti govori, da si opet učinio veliko zlo. Usudiš li se uvrieditи svoga brižnog otca ili svoju dobru majku, razum nastupa protiv tebe, uvjerava te, da si učinio još veće zlo. A kad si uvriedio Boga? I to ne običnim griehom, nego griehom paklene hule, sotonske mržnje? Još ti nešto propovieda sam tvoj zdravi razum. Promotri različne griehe! Svaki je grieh uvreda nanesena samom Gospodinu Bogu. No gotovo svaki grieh donosi čovjeku kakvu takvu korist, i ako lažnu i prividnu. Pijanica se prekomjernim uživanjem alkoholnih pića snizuje izpod razine nieme životinje, gubi razum. Kako li je biedan? Ali on, pijući, osjeća slast u piću. »Vince je sladko i teče gladko...« Bludnik se još više ponizuje i od samog pijanice.

Čestiti ga ljudi poređuju sa svinjom. Premalo su kazali! Svinja se drži svojih naravnih zakona, a bludnik ih krši. Svinji je samo slična bludnikova strahovito zamazana i smradna duša. No i on može kako tako sam sebe izpričavati. On traži sjetilne naslade. Nizke su, gadne su, ali su naslade. Tat je bližnjemu nešto ukrao, otimač mu je oteo. Jedan i drugi je načinio zlo i grieh, ali nešto si je prisvojio, što je želio. Lienčina uživa u neradu. Baš je gadan, ali i on uživa. Ubojica je zvier. I tigar i lav i vuk i ubojica su zvieri. Zvieri ipak uživaju u prolivenoj krvi. A psovač? Da li psovka godi u grlu? Donosi li ona sjetilne naslade? Je li psovka pribavila kakvu željenu stvar? Uživa li psovač nad prolivenom krvi? Ima li on od svoje psovke bilo kakvu korist, ma samo i prividnu? Psovač nije ni pijanica ni bludnik, ni tat ni zvier, on je kao đavao. Da. zapamti: **psovač je kao đavao!** Od svoga grieha i od svoga zla nema i ne može imati nikakve, niti prividne, niti najmanje koristi. Psovka je naime samo zlo i

zloba i opakost. Ako imademo još koju riječ, koja označuje zlo samo u sebi i zlo samo po sebi, onda to znači psovka. Zato i kažu učenjaci, da

Psovka spada među najteže griehe,

koje možemo uobće i zamisliti. Kad učenjaci nabrajaju griehe prema njihovoj težini, onda tvrde, da je najteži grieh mržnja na Boga. I psovka je jedna vrsta mržnje na Boga i na Njegove svetinje radi Njega i obzirom na Njega. Zato ona i jest jedan od najtežih grieha.

Čovjeku je mrzko, kad ga drugi vrieđa. I Gospodinu je mrzko i mora Mu biti mrzko, kad Ga ljudi vrieđaju. On zna veoma dobro, da je svaki grieh uvreda Njemu nanesena. Ali On i jasno vidi, kako su drugi griesi, druge uvrede kako tako shvatljive sa strane grješnika, jer ga barem prividno zadovoljuju, no psovka je posvema bez

toga. Ona ide izravno za tim, da pogani jezik riečima izkali što više mržnje na Boga. Uvrieđeni čovjek mora koji puta uvredu i kazniti. Kako li se na ovom svietu i to u svakoj državi oštro kažnjava uvreda zemaljskog vladara? Takva se uvreda često puta kažnjava prestrogo, to jest: smrću. A uvreda Božjeg veličanstva? Jednom sam vidio u zatvoru čovjeka, koji je ubio susjeda, jer mu je taj opsovao mater. Na sudu se branio, da je njegova majka za njega najveća svetinja na zemlji, pa da je susjed zbilja zaslužio smrt. I sudac je priznao: »Tko ti opsuje mater, tu najveću tvoju svetinju, u tvojim očima zaslužuje smrt, samo ti nisi bio vlastan njega smrću kazniti. Zato ćeš biti osuđen, a ne zato, što si ga ubio!« Tako sudac ovoga svieta. Što će kazati vječni sudac onima, koji psuju Njegovu Majku?

Car Ruprеht je oko godine 1400. obilazio gradovima svojega carstva. Tom je zgodom u svakom gradu pomilovao mnoge kažnjenike. Najradije bi pomilovao one, koji su bili osuđeni radi uvrede samog njegova veličanstva. One

pak koji su bili osuđeni radi uvrede Božjeg Veličanstva, tih nije htio ni u kojem slučaju pomilovati. Ako je koji psovač izgubio radi psovke građanska prava, car mu ih nije htio vratiti. Psovaču! Što će biti od tebe, ako ti Gospodin jednom uzkrati građanska prava Božje djece, koja si dobio na krstu. Što će biti od našeg hrvatskog naroda, ako nam Gospodin, radi narodnoga grieha psovke, uzkrati građanska prava svojih naroda? Jao psovačima! Jao, i po sto puta i po tisuću puta jao našem narodu radi te nesretne psovke!...

Što veli Sv. Pismo?

U Starom se Zavjetu jedva kad mogla i zamisliti psovka protiv Gospodina. A kako to? Evo kako: Mojsijev je zakon, izdat oko god. 1400. pr. Is., glasio: »Ako netko pogrdi Gospodnje Ime, neka se kazni smrću!...« (Lev. 24. 16).

Zato se je svatko dobro čuvao. Nije moglo ne djelovati na čovjeka, kad je samo pomislio, da bi ga mogli svezana odvesti izvan grada, baciti u kakvu jamu i živa zasuti kamenjem. I pred batinama hvata čovjeka strah, pa kako ne bi pred takvom smrti?

Stari je Zavjet sav odisao tako velikim poštovanjem prema Božjem Imenu, da se nitko nije smio usuditi to sveto Ime niti spomenuti, a kamo li opsovati. Stari Izraelci nisu smjeli Božjeg Imena izgovoriti niti čitati. Gdje god bi pisalo Ime Božje, oni su čitali: Gospodin. Toliko je bilo poštovanje prema svetom Božjem Imenu. Pazili su dalje i na sve drugo, dakle i na svetinje. Zato im je neprestano bila pred očima opomena iz Knjige Mudrosti (23. 10): »Gospodnje Ime ne govori ni od navike niti izprazno, a tako ni imena svetih stvari! Nije se dakle smjelo izprazno ni izgovoriti ono, što se nazivlje Gospodnjom svetinjom, a kamo li je psovati. Divni zakoni! Blažena vremena! Naša je nesreća, što nemamo još i danas takovih zakona.

U Hrvatskoj doduše postoji zabrana psovke i to iz više različitih naredaba, počevši već s god. 1854. Ali kome je poznato, da je netko radi psovke bio ikada kažnjen? Bio sam prisutan raspravi, u kojoj se je izricala osuda, što je jedna žena drugoj kazala: »Ti stara koza, mrcina« ili slično. Da je netko kažnjen radi uvrede Gospodina ili Njegovih svetinja, slabo nam je poznato. Možda postoji koji taj slučaj.

Neka se psovači zamisle u to, da zaslužuju barem sredovječnu kaznu: batinanje na javnom mjestu. Neka pomisle, da zaslužuju i starozavjetnu kaznu: kamenovanje.

Vriedno je dodati još i ovo, iz stare i muhamedanske poviesti.

Kralj babilonski Nabukódonozor, kad je vidio, kako je Bog spasio ona tri židovska mladića iz užaréne peći, uzvikne: Neka je blagoslovljen Bog Ananijin, Mizaelov i Azarijev. Evo zato zapoviedi od mene: koji čovjek iz bilo koga puka, naroda ili jezika pogrdi toga Boga, treba ga sasjeći na komade, a njegovu kuću treba sravniti sa zem-

ljom. To je bilo oko godine 575. prije kršćanstva. (Vidi Stari Zavjet, knjiga prorok Daniel.)

I Muhamedov je zakon u tome vrlo strog, pa naređuje, da bude sasječen na komade onaj, tko pogrdi Boga ili Mariju. Poznat je i ovaj slučaj iz turskog vremena u Bosni i zajamčena mu je istina: neki Židov u Sarajevu opsuje jednom katoliku Isusa. To čuju Turci, slete se na Židova i na mjestu ga ubiju. I ujeo vuk magare, nije mu bilo više suda.

Psovka iz zlobe

Najgore su psovke iz same zlobe. To je onaj najgori pakleni posao. Pokazuje strašnu mržnju na Gospodina i na sve, što je Njegovo. Takav pakleni psovač opsuje Boga, kad prolazi pokraj crkve. Naumice psuje, kad zapazi gdjegod svećenika, redovnika ili redovnicu.

Začuje li zvono, kad zvoni na Gospin pozdrav, da barem šuti, ali ne, on psuje. Sve, to ga podsjeća na duhovno i nebesko, to ga odmah i potiče na psovku. Za takva čovjeka možemo i smiemo kazati: To je pravi đavao. Pa i nema između njega i đavla velike razlike. Jedina je razlika, što je đavao duh, a psovač je čovjek. Đavao ne može nikako u vječno spasenje, a ovaj bi se čovjek još mogao spasiti, kad bi htio. Ima li nade, da će se spasiti? Malo! Tko za života mrzi na Boga i tu svoju mržnju poganim jezikom svaki dan izkaljuje, često puta preko dana, o vječnom spasenju takvoga čovjeka moramo opravdano sumnjati. Znam za jedan primjer takva paklenjaka. Psovao je i samo psovao. Psovao je iz mržnje. Svaki bi dan po nekoliko puta iz njegovih ustiju izletila po koja bogumrska psovka. Kako je svršio? Pripoviedali su njegovi drugovi iz prvoga svjetskoga rata. Na ruskoj je fronti iza navale viknuo: »Napried! Udri!« i psovao Boga i Majku Božju. Opalila je i protivnička puška, tane mu prosviralo usta, jezik i grlo,

pa izašlo na zatiljak. Zadnje su mu dakle rieči bile psovka. Da li je vjerojatno, da mu je zadnja misao bila pokajanje? Tko će živ u to vjerovati? Sveta Crkva nikoga ne proglasuje prokletim. No zdrav nam razum dopušta, da sudimo i to opravdano sudimo s najvećom vjerojatnošću: Taj je pakleni psovač otišao u pakao.

Psovke u srčbi

Ima psovača, koji psuju i proklinju samo u srčbi. I to je strašno i to veoma strašno. Srčba je već sama po sebi grieh, pa može biti i težki grieh. Ako je čovjek još poprati bogohulnim riečima, užasnim psovkama, onda je još pridodao novi veći grieh. Jedljiv bi čovjek morao paziti. Ne smije pustiti da mu srčba uzplamti, kad zna, da onda strašno psuje. Srčba raste i raste, pa konačno kao da čovjek u tom stanju izgubi i sam razum. Viče i galami. a da ni sam pravo ne misli, što mu pogana

usta govore. »Ovi psuju ono, što ne znadu«, kaže sv. apostol Tadija (10 red.). Ne znaju, jer ne će da znaju. Poznato im je, da ih jad i srčba obično dovodi do zla i psovke, ali oni za to ne pitaju. Srčbi puste sav mah, a kad ona naraste, onda zagospoduje njihovim duševnim moćima, sve ih zarobi. Tad jezik samo laje i psuje. Grieh je to, veliki grieh, jer takvi psovači ništa ne poduzimlju, da svladaju tu svoju srčbu, i ako znaju, da će s njenom provalom rigati i pakleni otrov svakovrstnih psovaka iz svojih usta. Ima toliko slučajeva kako je čovjeka u prevelikoj srčbi udarila kap, pa da je ostao na mjestu mrtav. Samo se srušio. A koja mu je bila zadnja rieč? Bogumrzka psovka! Da li je bila zadnja misao pokajanje! Jedva vjerojatno . . .

Psovka u pijanstvu

Pijanstvo je obično izvor mnogih težkih zala i za samog pijanicu i za njegovu okolinu. Sam se pijanica valja u blatu raznovrstnih opačina, koje počinja u pijanstvu. A njegova okolina, žena i djeca, obično stradavaju. Skapavaju od gladi i svakovrstnih nevolja. Osim toga gledaju glavu svoje obitelji u zlu i griehu. Sablažnjuju se, trpe i na duši, ne samo na tielu. Često puta djeca snose posljedice njegovih grieha. Postaju tupa i sklona opačinama. K tim se zlim posljedicama pijanice obično pridruži i njegova psovka. Pijani jezik brblja svašta. Psovka leti rado i brzo preko usta pijanice. Zato se po krčmama obično i čuju najgore psovke. »Ječam trči, a rakija viče«, kaže naš narod, i pravo kaže. Konj, nahranjen ječmom ili zobi, trči. Čovjek, napojen vinom, rakijom ili bilo kojim opojnim pićem, taj viče. Svašta viče, a obično viče i najgore psovke. Ima pak ljudi, koji takova pijanca izpričavaju. Ali nije nikako opravdano, kad kažu: »Nije njemu nikakav grieh, jer je pi-

jan, pa ne zna što govori«. Možda u onaj čas doista ne zna što govori, no sagriešio je, kad se tako napio, da ne zna što govori i što radi. A dok je u trieznom stanju, onda su mu drugi kazali, da u pijanome stanju strašno psuje. Psovke mu se dakle u pijanstvu izrečene uračunavaju u grieh, jer je tražeći opojno piće, morao predviditi i svoje užasne psovke. »Pijanice neće ući u nebesko kraljevstvo«, uvjerava nas sv. apostol Pavao. I u tom pogledu ima mnogo primjera Jednog od tih ne ću nikada zaboraviti. Pripoviedao mi je očevidac: Pijanica je izišao iz krčme, temeljito nakresan. Putem je samo psovao. Rušio je Boga, Majku Božju i svetce po litanijama. Došao je i do brvna na potoku. Trebalo je preko tog brvna, ali je on pao u potok. Sada je tek stao psovati i proklinjati. Gutao je vodu, psovao i vikao: »Izvrstna kapljica«, pa lajao i lajao. Ljudi, koji su mu priskočili u pomoć, nisu mogli uspjeti. On se bacio nauznak, gutao vodu, hvalio kapljicu i lajao. I nikako ga nisu mogli izvući živa iz vode. To im je uspjelo

istom, kad je izdahnuo. Kakve su bile njegove posljednje misli? Zar o Bogu, koga je psovao u krčmi, putem i u vodi? Da li o nebeskoj Majci, koju je isto tako psovao i u krčmi i cielim putem i pijući svoju izvrstnu kapljicu u potoku? Koje su bile njegove posljednje misli? Vjerojatno su mu bile iste kao i posljednje rieči, t. j. psovke i misli o izvrstnoj kapljici... Nije li to očajno?

Psovanje iz navike

To je istom ona prava đavolska služba: psovanje iz navike. I dobre se navike ne steku prebrzo, a ni zle tako. Odučiti se koje navike ide još teže, nego li se naučiti. Naš narod kaže: »Navika jedna muka, a oduka tristo muka«. I ako je oduka tri stotine muka, psovač je dužan svim marom nastojati oko toga, da se oduči od te strašne navike. Doklegod ne nastoji oko toga, da se oduči psovke, da se kani te navike, dotle mu je svaka psovka grieh. Svaki je navadni psovač odgovo-

ran pred Gospodinom za svoju griešnu naviku. Ništa zato, što mu jezik psuje, a da on na to i ne misli. Grieh mu je, što podržava u sebi tako strašnu griešnu naviku. Nema u tom pogledu, ni ne može biti izprike. Tek onda je izpričan, ako zbilja ozbiljno uznastoji, da se odušči od te svoje paklene navike, pa mu tu i tamo izbjegne koja psovka preko ustiju, posve nehotice, onako u brzini. Psovač od navike sličan je čovjeku, koji je posvema zatrovan tim zlom. I takvi ljudi obično zlo prolaze. U svakoj gotovo rečenici izlanu kakvu psovku i prostotu. Da li je vjerojatno, da ne će i zadnju rečenicu u životu popratiti psovkom? S kletvom na ustima će i na drugi sviet. A kamo? Onamo, gdje se samo psuje i proklinje. Istinit je ovaj slučaj: bio jedan čovjek psovač, ali doduše ne tako strašan, kao što ih ima, pa došao na smrtnu postelju i u bolesti je psovao Boga. Dozovu mu svećenika i nekako se izpoviedi. Ali je poslije izpoviedi opet psovao Boga, sve dok nije izdahnuo . . . Nije se više mogao u zadnji tren ostaviti psovke.

Sotonsko izmišljanje psovaka

Vrhunac opačine postizavaju oni, koji pored već poznatih psovaka izmišljaju prilike, kako će se Bog pogrdjivati ili pak i same nove oblike psovaka.

Nedaleko Ivanić-grada je prije kojih 20 godina došao jedan Talijan i počeo s mljekarstvom. S njim je došao i pomoćnik, koji je htio liepo nazvati Boga, kad dođe kojoj kući po mlieko. Pitao je zato, kako se to govori hrvatski. Ali mjesto, da su mu odgovorili: moraš reći »Hvaljen Isus«, naputili su ga neki sotonini sinovi rečenicom za psovanje Boga. Biedni čovjek nije ništa slutio, pa je tako i počeo pozdravljati seljake, ali od jednog je dobio za to batina, pa se je morao naučiti kako se pravo govori.

Zna se za slučajeve, gdje su si sotonini sinovi napravili šalu i psovali Boga onome, koji je već i sam opsovao Boga.

Neki znadu za Božju sestru, pa onda nju psuju, drugi pola Boga. U Dalmaciji ima takovih izmišljotina, kakove se

ne smiju ni približno spominjati. Po nekim se krajevima u Slavoniji čuju inače sasvim nepoznate psovke.

Pravo je dakle, da sam Bog bije toga ljudskog izroda i skota i da to baca u pakao, u ono jezero od ognja i sumpora. Tu krivci vide, kako se s Bogom nije šaliti.

Jao svietu od sablazni...

Jednog su malog prosjaka pitali: »Kako ti je ime?«

»Vražji dečko,« odgovori mališ. Ljudi su se začudili, a neki i nasmijali, pa hajde s njim u razgovor: »Kako ti je ime majci?« »Vražja baba«, odvrati dječak. »A tati?« zapitaju opet, »Vražji skot,« mirno će mali.

Ljudi su razumjeli, o čemu se radi: Kod kuće ga otac i mati nazivlju vražjim djetetom, majka zove otca vražjim skotom, on obratno nju časti s imenom vražje babe, a mališ nije drugo ni zapamtio. Jedan ga od prisutnih zapita konačno:

»No mališu, jesi li ti kod kuće ipak štogod liepa naučio?«

Dječak je šutio. Ljudi su stavljali svakojake opazke, dok onaj zapita sada malko drugačije:

»Da se bolje razumiemo, kaži nam, što ti kod kuće čuješ? Jesi li štogod čuo i zapamtio?« Dječak je u brzo odgovorio. A što? Da je psovao Boga, Krista, presvetu Krv, Majku Božju, Svetce, Anđele, nebo, sunce i pet rali nebeskoga svoda.

Eto odgovora na pitanje: »Jesi li kod kuće štogod liepa naučio?«

»Jao svietu od sablazni«, govori sam Gospodin. »T k o s a b l a z n i j e d n o g a o d o v i h m a l e n i h, k o j i v j e r u j u u m e n e, b o l j e b i m u b i l o, d a s e o b j e s i m l i n s k i k a m e n o n j e g o v u v r a t u, p a d a p o t o n e u m o r s k e d u b i n e!« ...

Jadno diete! Otac mu je zbilja »vražji skot« majka »vražja baba«, kuća mu je vražja, sve je vražje, ništa nije ljudsko, pogotovo ništa nije Božje. Jao takvim roditeljima! Mjesto, da mu je majka sklopila nježne ručice na molitvu, pa naučila djetinja usta tepati

svete rieči o Isusu i Mariji; mjesto da mu je otac upro nevini pogled djetinjih očica prema nebu, oboje su ga naučili samo psovati i proklinjati. Što je sad navjerojatnije? Samo i jedino zlo, da će to diete biti psovač i zločinac, i da će jednom u strašnom paklu proklinjati i otca i majku, koji će biti u još većim paklenim dubinama ... Jao svietu od sablazni!

Jao svietu od sablazni! Na to bi morali misliti naši psovači, otčevi i majke. Roditelji su oni, koji su naučili svoju djecu naš milozvučni hrvatski jezik, ali oni su ih naučili i psovati. Jedva sam se kad u životu namjerio na kojeg malog ili mladog psovača, a da nije priznao: »Manje sam psovke čuo od majke, veće od otca.«

Što ćemo na sve to kazati? Samo ovo:

»Jao svietu od sablazni! Otčevi, majke! Hrvatski otčevi, hrvatske majke! Kršćanski otčevi, kršćanske majke! Psovači, psovačice! Koji počastni naslov, što sam ga prije spomenuo

zaslužujete? Niti jedan! . . . Zapamtite, niti jedan! Vi niste Hrvati, ni Hrvatice, vi ste izrodi našeg naroda! Vi niste kršćani i kršćanke. Da što ste? Zar pogani? Ne! Pogani ne psuju! Vi niste katolici, ni katolikinje! Da što ste! Jeste li uobće ljudi? Niste! Vi ste ubojice dječjih duša, vi ste zvieri, vi ste paklene zvieri! Zapamtite! Vi ste paklene zvieri! Djeca moraju poštivati i ljubiti svoje roditelje, ali vas psovače, svoje ubojice, kako će vas ljubiti? Jao svietu od sablazni!

Ljubav prema domovini

Mi smo Hrvati na glasu kao veliki domoljubi. S domoljubljem se razmećemo na sve strane. Za svoju smo hrvatsku domovinu izpili nebrojene kapljice sladkoga vina. Domoljubnih je rieči izašlo iz naših ustiju više, nego li je vode proteklo našim riekama. A psovke? I tih je zaorilo našom liepom domovinom više, nego li je lišća na našem drveću. Možda će tko kazati, da

je to pretjerano. Čujmo, što govore brojke. Imamo strašnih podataka. Podatci kazuju od prilike ovako:

U župi (selu, mjestu) s kojih 3.000 žitelja opsuje se dnevno Gospodin Bog oko 10.000 puta.

Nije li to strašno? Mi ćemo radi laganieg računa te brojke sniziti. Time ćemo sami sebe nešto i tješiti, a i sami sebe varati. Uzet ćemo, da se kod nas na 1.000 ljudi opsuje Bog dnevno samo stotinu puta. Jako smo sebe same prevarili, ali pođimo na još manje. Premda pretežni dio Hrvata psuje, mi ćemo uzeti — i opet sami sebe varajući — da samo jedan milijun naših ljudi psuje. Opsuje li dakle samo jedan milijun ljudi svaki dan Gospodina Boga samo jedanput, to dobivamo 1,000.000 bogohulnih psovaka svaki dan, ili 365 milijuna (tri stotine i šestdeset i pet milijuna) na godinu!

Jesmo li dakle u Hrvatskoj ili u paklu?

Jesmo li domoljubi? Nismo! Mi smo, izdajice svoga hrvatskog naroda, svoje

liepe i drage hrvatske domovine. I to svi mi, Hrvati, svi i psovači i nepsovači, koji trpe psovače.

Domoljubi, gdje ste?!...

Opravdane Božje kazne

Pitao sam jednom zgodom nekoga psovača:

»Daj mi kaži, što bi ti načinio, kad bi te na cesti susreo sitan crvić, pa opsovao tebe i tvoju mater?«

»Gospon, to ni moguće!« odgovorio je čovjek.

»Ma znam, da to nije moguće, ali uzmimo, kad bi bilo moguće,« ponovim ja.

»Je, kaj bi naredil? Bi ga zgazil,« odgovorio je psovač.

»Jasno, a što bi drugo i načinio!« kažem ja. »No ti si, pred Bogom znatno manji, nego li je crvić pred tobom. A što će biti od tebe, ako te Bog pogazi?«

Na to bi morali psovači misliti sami radi sebe, a morali bi misliti i na cieli hrvatsk narod.

Vidjeli smo po navedenim primjerima, kako su neki psovači konačno doživjeli strašnu, ali i zasluženu Božju kaznu. Svatko će od nas jamačno znati po još koji primjer u tom pogledu. Ovaj bismo se čas morali više zamisliti, ne će li Gospodin kazniti možda cieli naš narod, kao psovački narod. Poznato je, kako je u Fatimi nebeska Majka najavila ovaj rat, jer se ljudi ne popravljaju, nego uztraju i nadalje u griesima. Osobito je naglasila, da je baš psovka strašan grieh, koji ljude baca u pakao. A u hrvatskom se narodu ovako strašno psuje i proklinje već blizu stotinu godina. Malo prije smo kazali, da se u najboljem slučaju mora priznati, da se u Hrvatskoj godišnje po 365 milijuna puta opsuje Gospodin Bog. U stotinu je godina taj broj narastao na 36 milijarda. A znamo, da je uzet preblago, da smo s tim brojem sami sebe varali. Pogane su ustne u našem narodu proklele sveto Božje Ime već i na bilijune puta. Zaslužujemo li dakle uobće bilo kakvo pomilovanje? Nikako, nikako i nikako!!!

Može li se ipak izprositi pomilovanje!

Držim, da možemo. Imamo naime posla s onim Gospodinom, koji nas uvjerava, da On ne će smrti griešnika, nego hoće da se griešnik obrati i da živi. Imamo vezu s Onom Majkom, koja se nazivlje Majkom milosrđa. To nam daje podpunu i neprevarljivu nadu, da možemo još uviek postići pomilovanje. Kako?

Svatko u borbu protiv psovke!

Borba protiv psovke mora biti naša narodna borba, jer je psovka naš narodni grieh i jer se bojimo opravdane kazne Božje za cieli narod. Zato i moramo svi, ama baš svi u borbu protiv psovke!

U tu borbu moraju ponajprije psovači sami. Oni su dužni sami sebi naviestiti rat. Psovač od zlobe mora se zamisliti u svoju paklenu zlobu, kaniti

se toga. Psovač je uviek u pijanom stanju, pa bude li triezan, ne će više psovati. Psovač-jedljivac mora poći u borbu protiv srčbe. Dužan je vježbati se u blagosti, stišavati srčbu, čim se pojavi. Kad se srčba tek pojavi, lahko ju je stišati. Kasnije je veoma težko. Baš kao što iskricu može čovjek nogom pogaziti, dok ognja ne može više ugasiti. Psovač od navike mora srnuti u najljuću borbu. Navike mogu steći i odučiti ih se i same nieme životinje, pa kako ne bi mogao razuman čovjek. Do njega samoga najviše stoji.

Psovači su dakle prvi pozvani u borbu protiv psovke, i to najprije svaki sam protiv sebe. Udri po sebi i po zlu, koje je u tebi, da spasiš i sebe i svoje i sav narod.

Psovač može tražiti sam za sebe i kaznu. Ta će ga opominjati, da se kani psovke. U staro je vrieme bilo veoma malo psovača. Neki su se između njih odučili psovke na taj način, da su nakon izrečene psovke otišli k prijatelju i zamolila ga, da ih bičuje. Jasno je, da je psovač bio samo jedanput bičevan ili izbatinan. To mu je ostalo u pameti

kao psetu ona kuća, u kojoj su ga nalupali. Onamo više ne zalazi.

Vidio sam u novije vrieme u nekim župama sasma suvremeni način vlastitoga kažnjavanja psovača. Na ulazu u crkvu postoji škrabica, slična onoj za milostinju. Na škrabici piše: »Presv. Srdce Isusovo! Uvriedio sam Te psovkom. Kajem se, i molim oproštenje. Sam sebe kažnjavam globom od jednog dinara.«

U ono je vrieme dinar bio osjetljiva globa za siromaha. Mora se priznati, da su u tim župama psovači bili pošteni, plaćali su sami globe u škrabicu. Škrabica je u početku bila prilično natrpana. Kasnije sve manje i manje, ali nestalo je i psovke po tim župama.

Borba obitelji protiv psovke

U psovačevoj obitelji može mnogo učiniti dobra žena. Ona mora biti razborita. Ne smije opominjati muža-psovača, kad je ljutit ili pijan, nego kad

je triezan i smiren. Ne smije navaljivati pogrdama, da ga još više ne razljuti, pa da on onda još gore i strašnije psuje. Žena dakle mora biti u načinu blaga i razborita. Ima li razloga, da prieti, i to neka učini, no blago i razborito. Često puta ne će uspjeti drugačije, nego li da muža ponizno moli, neka prestane sa svojom strašnom psovkom. Kao žena, tako će slično moći i morati djeca. Diete je psovača ipak krv njegove krvi, pa ga i opaki psovač ljubi. Dobro će diete svojom molbom i svojom blagom djetinjom opomenom pomoći mnogo dobra načiniti u tom pogledu. Mnogi i premnogi primjeri svjedoče za to. U prijašnje se vrieme dosta pisalo u našim nabožnim listovima, kako je neka mala Dragica odučila svog otca od psovke. Otac ju je volio. Došavši kući od posla, odmah bi je zagrlio i stao bi ju ljubiti. No mala ga nije htjela tako dugo poljubiti, dok se nije okanio psovke. Plakala je i plakala, pa kroz suze tepala:

»Dragica ne ce taticu poljubiti, dok on kune.«

Nježni primjer, zar ne? Uspjelo je, maloj Dragici, uspjet će, uz pomoć Božju, i drugoj djeci. Mora uspjeti.

Rođak je dužan opomenuti rođaka, susjed susjeda, stariji mlađe, a i mlađi starije. Sve neka bude u duhu prave bratske opomene i ljubavi, pa će neminovno donieti i ploda. I ako su psovači najgori đavolske sluge, ali ipak još nisu u podpnunom smislu đavli. Svaki se pak čovjek, i onaj, koga s pravom nazivljemo đavao od čovjeka, može popraviti.

Ovakva borba protiv psovke, povezana s opomenom, mora biti vezana i s molitvom. Borba je borba. Uspjeh ovisi i o nama i o Božjem blagoslovu. Molitvom se može izprositi Božji blagoslov u toj borbi. Taj ne će izostati, jer Bog blagoslivlje poniznu molitvu i borbu za svetu stvar.

Bit će jamačno slučajeva, u kojima razboritost kazuje, da borba ne može biti drugačija, nego li samo strpljivošću i molitvom. Neka se onda takva upotrebi. Liepu je priliku u tom pogledu dala neka pobožna učiteljica. Otčevi su

njezine školske djece bili na glasu psovači. U tom se pogledu nisu djeca usudila ništa poduzimati. Učiteljica ih je poučila ovako:

»Draga djeco! Kad čujete, da tata psuje, a vidite, da ga nije zgodno opomenuti, ili kad čujete, da netko drugi psuje, koga se niti ne usudite opomenuti, onda u duši svojoj kažite ovo: Premili Isuse, što te ljudi više kunu i psuju, podaj, da bismo Te mi više ljubili. Smiluj se psovaču! Oprosti i izkorieni psovku u našem narodu!...« Djeca su oduševljeno prihvatila pouku svoje dobre učiteljice. Poznato mi je, da uspjeh nije izostao. Neki je mali Ivica uviek tako činio. Jednom ga napane otac: »Što ti uviek u sebi šapćeš i mrmljaš, kad ja psujem?« Lišce se mališa zarumenilo, ali ipak, u strahu, pripoviedi otcu, što on u sebi šapće i kako ga je naučila njegova učiteljica. I lice se otcu zarumenilo od stida. Nikad više nije izlanuo nikakve, ni najmanje psovke. Što je doživio Ivica, doživjeli su slično i drugi njegovi sudrugovi.

Pokora za sebe i za druge. Naknada

»Pokora. pokora, pokora! ...« naglasila je nebeska Majka u Lurdu. Pokore treba! I u Fatimi je presv. Djevica poučila sviet, kako treba činiti pokoru. I od one je male djece, kojoj se ukazala, tražila pokornička djela za obraćenje griešnika. Iz Fatime dolazi ona divna molitvica:

»O, moj Isuse, oprosti nam naše griehe, očuvaj nas od paklenog ognja i dovedi u raj sve duše, a naročito one, kojima je većma potrebno Tvoje milosrđe.«

Iz Fatime dolazi i ona druga krasna molitva, koja nas potiče na molitve za obraćenje grješnika i na naknadne i pokorničke pobožnosti. Nebeska Majka preporuča, da svoje potežkoće i žrtve popratimo ovim prikazanjem:

»O, Isuse, to Tebi za ljubav, za obraćenje grješnika i u naknadu za uvrede, koje se nanose prečistom Srdcu Marijinom...«

Svi se moramo svom dušom dati na pokorničke i naknadne pobožnosti za različne griehe svieta, a najviše za naš narodni grieh, za ovu užasnu psovku. Pokora, t. j. djela pokore mogu nam jamčiti, da ćemo ublažiti Božju pravdu kao s djelima zadovoljštine. A svako djelo, svaki događaj, sve, a ma baš sve, što nam je bilo ikako težko, može biti ujedno i djelo pokore. I ove različne poteškoće i muke, koje je sobom donio svjetski rat, i te možemo strpljivo snositi i prikazivati Gospodinu kao djela pokore. Sve, što čovjeka snađe samo po sebi ili si i sam čovjek nađe, sve to može biti djelo pokore. A ta djela pokore bit će sada najzgodnije prikazati Božanskom Srdcu Isusovom kao djela zadovoljštine za psovke. Takovo je djelo zadovoljštine Gospodinu osobito milo i ugodno. Bog se na to mora obazrieti. Čovjek, koji čini zadovoljštinu u naknadu za bilo kakve griehe, naročito za psovke, taj postaje sličan dobrom djetetu, koje svojom marljivosti i poslušnosti razveseljuje roditelje, i nadoknađuje im, što trpe možda radi kojeg lošeg djeteta. Još više! Čovjek, koji po-

daje zadovoljštinu i naknadu za psovke, sličan je u nekom smislu samom Isusu, koji je na drvu križa dao nebeskom Otcu zadovoljštinu za sve griehe svieta, pa tako i za sve psovke.

Djela pokore mogu dakle biti ujedno djela zadovoljštine i naknada za psovke. No i svako dobro djelo može biti, prema nakani onoga, koji ga čini, djelom zadovoljštine, može imati oznaku naknadne pobožnosti. Amo spada svaka molitva na tu uzvišenu nakanu, a najviše euharistijska molitva, t. j. sveta Misa i sveta Pričest. Čovjek može slušati sv. Misu ili je dati služiti kao naknadu i zadovoljštinu za psovke. U tu nakanu može primati sv. Pričest. To je naknadna sveta Pričest. Ovakve euharistijske naknadne pobožnosti imadu posebnu vriednost, jer je sv. Misa nekrvna žrtva Novoga Zavjeta, a sv. Pričest najtjesnije sjedinjenje s Bogom na ovom svietu. Čovjek slušajući sv. Misu dolazi zapravo u zajednici s presv. Majkom pod Isusov križ i ondje Ga s Njome zajedno prikazuje nebeskom Otcu kao naknadu za psovke. Primajući svetu Pričest prima živog Isusa u svoju

dušu i prikazuje Ga nebeskom Otcu kao najdragocjeniji dar u naknadu za psovke. Najvriednije su dakle naknadne pobožnosti sv. Misa i sv. Pričest. Ne smiemo zaboraviti niti na naknadne pobožnosti na čast prečistom Srdcu Marijinom, koje se isto tako mnogo vrieđa psovkom u našem narodu. Nebeskoj će Majci biti osobito mila pobožnost sv. Krunica, koju je Ona u Lurdu svojim primjerom, a u Fatimi svojom živom rieči i naročitom opomenom tako snažno preporučila. Razumije se samo po sebi, da se Krunica može upotriebiti kao naknadna pobožnost ne samo prečistom Srdcu Marijinom nego i presv. Srdcu Isusovom, i da može služiti kao osobito uspješna pobožnost za obraćenje psovača, za oproštenje i izkorenuće psovke u našem narodu i na cielom svietu.

K r u n i c u u s v a č i j e r u k e, u s v a k o s r d c e, n a s v a k a u s t a, i onda možemo biti sigurni, da će nestati i psovke i proklinjanja u našem narodu. Pred Krunicom bježi đavao, bježe i njemu najmilije rieči: psovka i kletva. Krunicu opet u naše obitelji!

Nekad je to bio prekrasan običaj u hrvatskim katoličkim obiteljima, kad se svako veče zajednički molila Krunica. Svi su se članovi obitelji, otac, majka i djeca, ujedno i družina, sakupili u sobi, i pred slikom nebeske Majke izmolili zajednički Gospinu Krunicu. Blažena vremena! Kamo ih je nestalo? Nestalo je krunice, došle su psovke...

Treba misliti i na Živu Krunicu. O tome daju upute pojedini župski uredi i samostani.

Krunica je do sada u poviesti svete Crkve bila uviek najmoćnije oružje protiv svakovrstnih zala, bit će i protiv psovke, a sigurno će nas i kao narod sačuvati na ovome svietu.

Zašto moramo nastupiti protiv psovke?

Jedan od prvih i najvažnijih razloga mora nam biti u tom, što tako Bog hoće. On to želi i od nas opravdano očekuje. Boga smo dužni ljubiti i Njemu služiti, a ne da Ga vriećamo. Dakle

č a s t B o ž j a mora se čuvati, kakogod i gdjegod možemo spriečiti uvrede prema Bogu, to smo onda ujedno i dužni. Nebeska je Majka u Fatimi pozvala sviet, »da prestane vrieđati Gospodina, koji je već i onako previše vriеđan.« Ovaj je strašni rat naviestila kao kaznu za tolike griehe svieta. Među griesima, Bogu naročito mrzkim, spomenula je Ona i psovku. Za psovku je kazala, da ona ruši mnoge ljude i uvaljuje ih u pakao.

Blažena je Djevica u Fatimi naglasila onoj sretnoj djeci, kojoj se je ukazala, kako je Gospodin naš Isus Krist žalostan radi grieha, što ih ljudi čine. Djelima zadovoljštine i naknade, djelima pokore možemo Isusa utješiti. I sama se nebeska Majka jednako mora žalostiti nad griesima svieta. Borba protiv psovke, pokora i zadovoljština radi psovke, imade biti sladka dužnost dobre Božje djece, da time utješe Isusa i Mariju.

Kao poseban razlog za borbu protiv psovke morao bi svaki Hrvat imati i u svom rodoljubnom osjećaju. Svoju smo domovinu Hrvatsku i svoj hrvatski na-

rod dužni iskreno ljubiti. Tu ćemo ljubav zasvjedočiti, ako se poskrbimo, da se iz naše sredine izčupa i podpuno izkorieni ta naša najveća sramota, naš narodni grieh: psovka. Ljubav prema svojoj Domovini i narodu zasvjedočit će tim svetim radom svaki Hrvat baš time, što tako ustavlja pravdu Božju, da nas ne udari. Božja pravda mora djelovati. Pojedini ljudi odgovaraju Božjoj pravdi za svoje griehe bilo na ovom, bilo na drugom svietu. Narodi pak samo i jedino na ovome svietu, jer narodi kao narodi ne polaze ni u nebo ni u pakao. Kako može Bog kazniti narode? Da ih izbriše s lica zemlje, kako je neke već i izbrisao. Njih više nema...

U borbu protiv psovke mora nas tjerati i ljubav k neumrlim dušama. Svaki čovjek, tako i svaki psovač imade neumrlu dušu. Psovač je svojim bogumrzkim psovkama dušu zapisao đavlu. Psovač srlja u pakao. Na to sve moramo misliti, pa zato u borbu protiv sotone, da nam ne otme ni jedne duše, a pogotovo da kome ne odnese

dušu otca, majke ili od koga drugog između njegovih milih i dragih.

Proklinjanje

Psovka izravno pogrđuje Gospodina Boga, nebesku Majku, anđele, svetce, različne Božje svetinje.

Proklinjanje znači poželiti zlo bližnjemu, životinji ili kakvoj stvari i to pogrdnim riečima (Bog ubio, vrag odnio, krepalo, crklo i t. d.).

Zanimivo je, kako se o našem narodu govori, da je on golubinje ćudi. Golub je u svakom narodu slika krotkosti, mira, bezazlenosti, dobroćudnosti i ljubavi. Gospodin opominje: »Budite bezazleni kao golubovi«. Ali već strašna psovka, o kojoj smo prije promatrali, dokazuje, kako je krivo mišljenje, da bismo mi bili ljudi golubinje ćudi. Psovka i proklinjanje govore protiv toga najviše. Znademo i sami, kako se po našim selima i gradovima, uz psovku i proklinjanje, izpoljuje ta naša golubinja ćud. Kako li strašne rieči lete iz

ustiju naših ljudi: »Proklet bio! Vrag te odnio, jašio« i još gore i bezstidnije. Osliepio, zaniemio, oglušio, usahnuo ti jezik. Striela te ubila, puška te Božja ubila, Bog te ubio. Vrag te ubio i još gore. Osušile ti se noge. Osušile ti se ruke ko ražena stabljika (kajkavci: posušile ti se ruke i noge na hrženo betvo). Spopala te padavica i muka.« A proklinje se bližnjemu i otac i mati.

U istinu narod golubinje ćudi. Zar ne?

Ovakvo i slično nazivlje naš narod malim kletvama, pa se gdjekoji i hvali i ispričava:

»Ja ne kunem strašno, nego samo govorim ove male kletve.«

Čovjek se naivno tješi, da ne kune velikih stvari, nego samo male i obične.

Moramo se naime malko dublje zamisliti u sadržaj tih proklinjanja. I taj je strašan. Na bližnjega se ili na njegove mile i drage, na njegove stvari i životinje zazivlju najteža zla, što ih ovaj sviet uobće imade. Kao da nema dosta muka i zala na svietu, takav čovjek traži i zazivlje, neka samo u obilju sa-

đu na njegovoga bližnjega, A što bi kazao takav zlobnik, kad bi se u tili čas i dogodilo, ono zlo, što se na bližnjega sazivlje. Nije se samo jedanput ponovio ovaj dogodjaj:

Otac je ili majka proklinjala svoga sina, da ga puška ubije. Možda se već sve smirilo, a mladić je uzeo pušku, da je premjesti, spremi ili očisti, a puška slučajno odapne i sina ubije. Kukali su i naricali roditelji: »Sine, sine, nismo to mislili, nismo baš tako željili.« Uzalud sve. Sin je ležao mrtav, a roditelji su kroz cieli daljni život osjećali na duši strašnu činjenicu: prokleli su svoje diete, da ga puška ubije, i ubila ga je.

Nije se samo jedanput u našem narodu zabilježio slučaj, da su roditelji proklinjali djecu, neka ih ubije striela, i ona ih je doista ubila. A nakon toga? Ludi jauk i naricanje, što pak nije ništa koristilo.

Ima dosta slučajeva zabilježeno, kako su roditelji proklinjali djecu: neka parne, neka crkne, neka krepa. A što se dogodilo? Tako strašna smrt, da su

susjedi s pravom govorili: »Otac su ga i majka prokleli, da parne, pa nije umro, nego je u neku ruku parnuo.«

Tako bismo mogli nabrajati bez kraja i konca prilike, koje dokazuju, kako se kletva doista i izpunila. Pa da se i ne izpuni, ipak je to strašno, ipak je to samo po sebi obično veliki grieh, jer zazivlje na bližnjega kakvo veliko zlo. Najgore će dakako biti, kad se bližnjemu želi prokletstvo. To je naime najveće zlo, što se nekome uobće može zaželiti, da bude proklet, to jest da propane u pakao.

O, moj narode golubinje ćudi! ...

Što bi na sve to kazao naš Gospodin? On je kazao:

»Svaki, koji se srdi na svoga brata, bit će kriv sudu. A tko reče svome bratu raka (pogrdna rieč), bit će kriv skupštini. A tko mu reče budalo (prokletnik) bit će kriv paklenom ognju.« (Mat. 5. 22). Tako je eto kazao Gospodin. Tko vrieđa svoga bližnjega, taj grieši. i onaj grieši, tko se srdi na svog bližnjega. To je pak još samo unutarnji čin. Srčba nije provalila napolje. Ipak je

grieh. Krivac je sudu. Ako pak čovjek bližnjega pogrđuje, krivac je skupštini, to znači višem sudištu, nego li je obični sud. Više je sagriešio, viši će mu sud suditi i teže će ga kazniti.

Ako pak netko svoga bližnjega prokune, taj je kriv paklu. Zaslužuje, da dođe u pakao. Taj je dakle težko sagriešio.

Gospodin stavlja ljubav prema bližnjemu uz bok ljubavi prema Bogu. Poznato je naime, kako je On kazao:

»Prva i glavna je zapovied: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srdcem svojim, svom dušom svojom, svom misli i svom snagom svojom. A druga je ovoj jednaka: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe!...

Proklinjanje dakle povređuje glavnu zapovied ljubavi. Griesi protiv ljubavi obično su težki griesi. A i kod proklinjanja mora takav čovjek uvidjeti, da mu te strašne rieči ne donose nikakve, pa ni prividne koristi, nego samo štetu, zlo, grieh. Što više, takva su proklinjanja obično i veoma opasna. Kad psovač psuje, kazali smo, kao da pljuje

prema nebu. A strpljivi Gospodin obično dugo čeka. On ne plaća svake subote. Kod proklinjanja znade biti često puta odmah i obračun. Proklinje jedan, proklinje drugi; ljuti se jedan, ljuti se drugi, i od rieči mogu da nastanu i djela. Počelo se sa žučljivim riečima, nastavilo se proklinjanjem, a svršilo s tučnjavom ili čak s ubijstvom.

O, moj narode, golubinje ćudi! Pa tko te je tako liepo ocienio?!

Pokret protiv psovke

Ima već nekoliko desetljeća, što su se po našim hrvatskim krajevima počeli okupljati muževi u »Vojsku Srdca Isusova protiv psovke«. Djevojke su se začlanile u »Djevojačka družtva presv. Srdca Isusova«.

Neko se vrieme u tom pogledu veoma marljivo radilo. Radili su redovnici, naročito isusovci, radili su i svjetovni svećenici diljem ciele domovine. Opažali su se i liepi uspjesi. Članovi i članice su dotičnih družtava barem jedan-

put mjesečno primali naknadnu svetu Pričest. Muževi su u mnogim krajevima i muževno izstupali protiv psovača. Jamačno je Gospodin i rado slušao djevojke, kako Mu jutrom šalju divan uzdah: »Isuse! Izkorieni psovku u našem narodu!...«

I večernji je uzdah i molitva bila liepa: »Isuse! Oprosti psovku u našem narodu!...«

Spomenutih družtava nije još sasvim nestalo, ali su mnoga zaspala. Treba da se probude i nastave radom.

Muževi katoličke akcije u Zagrebu i u nadbiskupiji zagrebačkoj odlučiše u najnovije doba povesti odlučnu borbu protiv psovke, te za tu borbu pokrenuti i ostala katolička družtva i svu javnost. Izdali su u tu svrhu sličice, nadpise s parolama protiv psovke, letke i t. d. Potaknuše i štampu, da o tom piše. Drže se i propoviedi i predavanja. Zamolili su i razne vlasti, da borbu pomognu.

Trajnom se i sigurnom uspjehu u toj stvari uz pomoć Božju nadamo od **ustanove, koja se pokreće pod imenom:**

»Pokret protiv psovke«. Treba da pokrenemo mase onih, koji će se obvezati, da ne će psovati ni u kući dozvoliti psovku, a treba da pokrenemo uz to i četu spremnih i odlučnih «boraca« za čast Božju, za čast i spas naroda. Donosimo pravilnik »Pokreta« i pozivamo Vas, da mu se pridružite. Upis se obavlja u svakom župnom uredu i u kancelariji KA. u Zagrebu (Kaptol 31). Evo pravilnika:

»Pokret protiv psovke« ima za zadaću, da nastupa za čast Božju, napose da je brani od napadaja i uvreda, koje joj se nanose psovkom, kletvom i pogrdom.

Značajka tog pokreta je u pokretanju najširih narodnih slojeva za uzpostavu časti Božje u posebničkom, obiteljskom, družtvovnom i narodnom životu. Polazi sa stanovišta, da je taj pokret stvar narodne časti, a aktivno sudjelovanje u njemu najuzvišenije viteztvo.

Pokret se služi u radu i borbi svim mogućim pomagalima suvremene organizacije i promičbe. Naglašava na-

ročito osobni nastup članova u smjeru ciljeva pokreta.

Članovi «Pokreta protiv psovke« jesu a) r e d o v i t i, koji se obvezuju, da se ne će nikad ogriešiti psovkom ni kletvom o čast Božju; da će najozbiljnije nastojati oko toga i u svojoj kući i da će svakom zgodom sprečavati psovku i kletvu i kod drugih; b) b o r c i, koji se povrh toga još stavljaju pokretu na razpolaganje za nastup u radu i borbi protiv kletve i psovke, i uobće protiv napadaja na Boga i vjeru; c) p o d u p i r a t e l j i, koji podupiru pokret novčano.

Članovi prve i druge vrste nose uviek vidljivo značku pokreta. »Pokretom protiv psovke« upravlja s r e d i š n j i o d b o r u Zagrebu i mjestni odbori u pojedinim županama. Zadaća je tih odbora, da prikupljaju članove i da vode svu akciju pomoću članova boraca prema smjernicama iz Središnjice. Odbori se sastaju češće, a prema potrebi se priređuju i sastanci članova boraca.

Novčane potrebe podmiruje »Pokret« prinosima članova podupiratelja, potporama i darovima.

»Pokret protiv psovke« se pokreće u okviru Katoličke Akcije, pa je prema tome i njegov karakter crkveni.

Ne znam, može li se zamisliti nešto ljepše nego raditi i žrtvovati se, da zapriečimo i uništimo zlo, dapače jedno od najvećih zala — psovku i proklinjanje. Očekujemo za naš hrvatski narod od ove knjižice, koja Vam je razsvjetlila to zlo, obilje blagoslova: osobito obilje boraca, oduševljenih boraca u svakom gradu, u svakoj župi, u svakom selu, boraca za svetu i uzvišenu, Božju i narodnu stvar! Stavite nam se na razpolaganje za borbu! Dat ćemo Vam upute i pomagala!

Sveti se Ime Tvoje! Za čast Božju i spas naroda!

Krasan primjer

Nad gradom Zagrebom često lieću amerikanski i englezki zrakoplovi. Narodna Zaštita daje znak uzbune zavijanjem sirena. Ljudi se sklanjaju u različna skloništa. Jednom se takvom zgodom našlo u javnom skloništu blizu glavnoga kolodvora oko pedesetak ljudi. U glavnom su svi izgledali potišteno. Bili su zabrinuti. Među njima se našla neka gospođa, koja je svojim odijelom i vladanjem htjela pokazati, da spada među izškolane ljude. Ipak je dokazala skranju prostotu svojim psovkama. Kad su brujali nad Zagrebom zrakoplovi, ona je stala psovati Boga. U prisutnome družtvu, pojavi se na to neka odvažna mlada gospojica. Odmah se okosila na psovačicu:

»Stidite se! U tako ozbiljnim i strašnim časovima, vi se usuđujete psovati. Sramota! Pa još izgledate, kao da ste izškolana žena. Tim gore i veća sramota za vas!...«

Psovačica još nije dospjela pravo odgovoriti, kad li gospojica izvadi iz torbice krunicu i pozove prisutne:

»U naknadu za ove gadne psovke molit ćemo Gospinu Krunicu!«

Gospojica je stala predmoliti i svi su prisutni molili s njome.

Krasan primjer, zar ne?... Takvih nam boraca protiv psovke naročito treba!

Strašan primjer

Ovaj mi je događaj pripoviedao jedan župnik. Poznavao je muža i ženu, čije malo dijete nije ništa progovorilo dulje vremena. Govorili su s djetetom, kako je već običaj. Dijete je nebrojeno puta čulo rieč: mama i tata, ali je nije opetovalo. Bilo im je žao. Ta, druga djeca su u istoj dobi i razvijenosti počela tepati draga imena: tata, mama, a i druge razne rieči. Njihovo pak diete još nije progovorilo.

Jednog se dana vratio čovjek s posla, a žena mu saobći: »Naš je mali progovorio.«

»Sjajno,« veselo će muž, »a što je kazao?«

»Psovao je Boga«, odgovori žena...

Zar to nije strašan primjer? Događaj je istinit. Zbilo se, kako je župnik pripovijedao.

Ubogo diete! Jamačno je bogopsovku čulo na tisuće puta više, nego li slatke zazive: mama i tata. A prva rieč nejakoga djeteta dokazuje, da mu majka nije nikada sklopila ručice na molitvu.

Strašan primjer! Jao svietu od sablazni!

SVE UPUTE

ZA BORBU PROTIV PSOVKE I SVA POMAGALA ZA TU BORBU DOBIJU SE U NADBISKUPSKOJ KANCELARIJI KATOLIČKE AKCIJE, ZAGREB, KAPTOL 31.